

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/162/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113208602
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8113208602.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: H.. G. Š.V., X.. XX.XX.XXXX, L. J., L.Á. X, právne zastúpená: JUDr. Alojz Naništa, advokát, so sídlom Prešov, Sládkovičova 8, proti žalovaným: 1/ K. D., X.. XX.XX.XXXX, L. K. XXX, právne zastúpený: JUDr. Jozef Ond'ák, advokát so sídlom Prešov, Slovenská 69, 2/ E. D., X.. XX.XX.XXXX, L. K. XXX, právne zastúpený: JUDr. Dušan Remeta, advokát so sídlom Prešov, Masarykova 2, 3/ ČSOB Leasing, a.s., Panónska cesta 11, Bratislava, IČO: 35 704 713 právne zastúpený: JUDr. Jozef Mészáros, advokát s.r.o., so sídlom Jesenského 2, 811 02 Bratislava, IČO: 50 657 861, 4/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných v 2., 3. a 4. rade proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 18.06.2018 č.k. 16C 83/2013-314 a uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 19.12.2015 č.k. 16C 83/2013-175 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o trovách konania štátu.

M e n í rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti tak, že žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne a žalovaný v 4. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 20.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

M e n í rozsudok vo výrokoch o trovách konania na súde prvej inštancie tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1., 2. a 4. rade v celom rozsahu priznaného nároku. Žalovaný v 3. rade má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

P o t v r d z u j e uznesenie č.k. 16C/83/2013-175 zo dňa 09.12.2015.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovaným v 1., 2. a v 4. rade v celom rozsahu.

Žalovaný v 3. rade má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že
I. Žalovaní v 1., 2. a 4. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 20.000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietam.

III. Žalovaní v 1., 2. a 4. rade sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyňu trovy konania v rozsahu 100 %.

IV. Žalovanému v 3. rade nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

V. Žalovaní v 1., 2. a 4. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť štátu trovy konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa svojou žalobou domáha zaplata sumy vo výške 50.000,- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Svoj návrh odôvodnila tým, že žalovaný v 1. rade spôsobil dopravnú nehodu dňa 30.06.2011, v dôsledku ktorej zomrel manžel žalobkyne J.V., a jej syn J. Y., ako spolucestujúci, utrpel v dôsledku dopravnej nehody mnohopočetné zranenia. Okresný súd v Prešove rozsudkom zo dňa 09.02.2012 sp. zn. 3 T 88/2011 schválil dohodu o vine a treste zo dňa 21.12.2011, na základe ktorej bol žalovaný v 1. rade ako obvinený uznaný za vinného z prečinov usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona („TZ“), ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) TZ a ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm. c) TZ. V trestnom konaní bolo zistené, že žalovaný v 1. rade pod vplyvom alkoholu jazdil vozidlom v protismernej časti vozovky v mieste s obmedzeným rozhľadom a vyššou rýchlosťou ako je v uvedenom úseku maximálne povolená. Manžel žalobkyne v danom úseku jazdil rýchlosťou nižšou ako je maximálne povolená a na základe vyhodnotenia jeho aktuálnych rozhľadových pomerov bolo potvrdené, že sa plne venoval vedeniu svojho vozidla. Žalovaný v 2. rade bol v čase dopravnej nehody podľa osvedčenia o evidencii ako aj evidenčnej karty vozidla s EČV: R.U, držiteľom osobného motorového vozidla zn. P. t.j. prevádzkovateľom vozidla, pretože mal právnu a súčasne faktickú možnosť vozidlo užívať, teda sám organizovať jeho prevádzku k plneniu jeho funkcií a účelu (uznesenie Ústavného súdu ČR zo dňa 09.10.2012 sp. zn. II. ÚS 1673/12). Vlastníkom uvedeného vozidla v čase dopravnej nehody bola spoločnosť ČSOB Leasing a.s., s ktorou mal žalovaný v 2. rade uzatvorenú leasingovú zmluvu č. Z. XX/XXXXX zo dňa 08.12.2008. Motorové vozidlo P. M. v čase dopravnej nehody dňa 30.06.2011 bolo poistené povinným zmluvným poistením v poisťovni Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. na základe zmluvy o povinnom zmluvnom poistení číslo XXXXXXXXXXX/XXXXX uzatvorenej medzi žalovaným v 4. rade a žalovaným v 2. rade ako poistencom. Žalovanému v 4. rade bola uvedená škodová udalosť hlásená. Žalobkyňa so svojím zosnulým manželom J. Y. boli manželmi od 24.09.1977, t.j. viac ako tridsať rokov. So svojím nebohým manželom vychovali v manželstve dve deti, ktorú sú už dospelé. Žalobkyňa v roku 2003 sa rozhodla študovať na Prírodovedeckej fakulte Univerzity H. L. v L. L.. V roku 2008 jej bol diagnostikovaný zhubný nádor na pľúcach, podrobila sa operácii a chemoterapii, pričom v tom čase končila vysokoškolské štúdium. Vďaka manželovej sile, starostlivosti, trpezlivosti a láske, žalobkyňa dokázala spoločne so svojím manželom prežiť tak ťažké a náročné obdobie. Bez jeho výraznej pomoci by to nebola schopná zvládnuť. Jej manžel bol nesmiernou oporou v čase trvania jej onkologického ochorenia, počas ktorého bola obzvlášť závislá na jeho pomoci. Vozil ju na početné lekárske vyšetrenia, obstarával potrebné lieky na nákladnú liečbu, podával jej injekcie, staral sa popritom o domácnosť, záhradu a najmä psychicky podporoval žalobkyňu. Finančne výrazne pomohol. Žalobkyňa spôsobená neodstrániteľná ujma vo sfére osobného a rodinného života, citových a sociálnych väzieb, sa negatívne prejavila aj na jej zhoršenom zdravotnom (najmä psychickom) stave. V dôsledku tohto nečakaného a šokujúceho úmrtia manžela žalobkyne, táto bola nútená vyhľadať pomoc psychológa a psychiatra, ktorí jej pomáhajú sa s tým vyrovnáť. K zásahu do osobnostného práva žalobkyne došlo zo strany žalovaného v 1. rade tak, že bola narušená celistvosť jej rodiny a bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobkyne v citovej oblasti je nenapraviteľné. K zásahu do osobnostného práva žalobkyne došlo zo strany žalovaného v 1. rade tak, že bola narušená celistvosť jej rodiny a bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobkyne v citovej oblasti je nenapraviteľné.

3. Žalovaný v 1. rade nesúhlasil so stranou žalobkyne v bode žalovaných osôb, kde ako žalovaný v 2. rade je uvedený JT.dená osoba je iba držiteľom osobného motorového vozidla, ktorým bola predmetná škoda spôsobená. Žalovaný v 2. rade nemal žiadnu vedomosť o čine, ktorý je predmetom konania, ako ani o krokoch, ktoré k tomu viedli. Žalovaný v 1. rade nesúhlasil s navrhovanou náhradou nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- Eur. Požadovaná suma nie je primeraná. Svoje konanie nesmierne ľutuje, vinu v plnom rozsahu priznal, no nie je v jeho možnostiach a schopnostiach uspokojiť takúto vysokú sumu.

4. Žalovaný v 2. rade uviedol, že žaloba nie je voči nemu dôvodná. Namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie a nesplnenie podmienok vznik jeho zodpovednosti za škodu podľa § 427 OZ. K zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne, konkrétne do jej práva na súkromie a rodinný život v dôsledku smrti jej blízkeho manžela, nedošlo osobitnou povahou prevádzky vozidla P. M., U.: J.. Ďalším predpokladom vzniku zodpovednosti podľa § 427 OZ je príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou a prevádzkou dopravného prostriedku, ktorý škodu priamo spôsobil. Smrť manžela žalobkyne síce bola spôsobená motorovým vozidlom, ale do jej práva na rodinný život bolo zasiahnuté samotnou smrťou manžela a nie osobitnou prevádzkou motorového vozidla, lebo žalobkyňa nebola účastníkom dopravnej nehody, teda tu chýba príčinná súvislosť. Obdobné závery už prijala aj súdna prax. Subjektom zodpovedným za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku je prevádzateľ. Za prevádzateľa je potrebné považovať vlastníka motorového vozidla. Žalovaný v 2. rade je len evidovaným držiteľom motorového vozidla, nie jeho vlastníkom. Vlastníkom motorového vozidla P. M., U.: J. v čase dopravnej nehody bola spoločnosť O. Leasing, a.s.. Navyše žalovaný v 1. rade použil motorové vozidlo bez jeho súhlasu a vedomia. V čase nehody sa žalovaný v 2. rade nachádzal pracovne v zahraničí (P.) a konanie syna nemohol objektívne ani subjektívne ovplyvniť. Pokiaľ by ale súd dospel k záveru, že prevádzateľom motorového vozidla a teda zodpovedným subjektom je aj žalovaný v 2. rade, v tomto smere má za to, že došlo ku prenosu zodpovednosti podľa ust. § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom poukázal na rozhodnutie publikované pod číslom R 3/1984. Žalovaný v 2. rade nie je pasívne legitimovaný, ak si žalobkyňa svoj nárok uplatnila priamo proti poisťovateľovi. Na záver dodal, že žalobkyňou požadovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- Eur je neprimeraný a neadekvátny. Syn žalovaného v 2. rade (žalovaný v 1. rade) sa žalobkyni už v priebehu trestného konania opakovane, aj písomne, ospravedlnil za to, čo sa stalo. Život zomrelého manžela žalobkyne už žiadne peniaze nevráti, pričom k ospravedlneniu už došlo (§ 13 ods. 1 OZ), preto je žaloba nedôvodná aj z tohto titulu. Taktiež poukázal na to, že smrť manžela žalobkyne nebola jediným dôvodom pre ktoré sa u nej rozvinuli depresívne a úzkostlivé symptomy, boli tam ďalšie dôvody, ako je individuálna náklonnosť k depresívnym poruchám, skoršie onkologické ochorenie, vzťahové problémy so synom, prípadne odlúčenie od detí, ktoré odišli do zahraničia. Zároveň treba poukázať na skutočnosť, že samotný stav žalobkyne po dopravnej nehode si nevyžiadal ani jej práceneschopnosť, ani jej hospitalizáciu.

5. Žalovaný v 3. rade žiadal žalobu voči nemu zamietnuť, pričom to odôvodňoval tým, že neoprávneným zásahom do práva na ochranu jej osobnosti bolo výlučné konanie žalovaného v 1. rade. Okrem toho žalovaný v 3. rade nebol v čase dotknutej nehodovej udalosti prevádzkovateľom predmetného motorového vozidla. Občiansky zákonník nedefinuje pojem prevádzkovateľa, no podľa existujúcej praxe je ním osoba oprávnená na trvalú a organizovanú prevádzku motorového vozidla. Žalovaný v 3. rade umožnil žalovanému v 2. rade užívanie predmetného motorového vozidla. Žalovaný v 3. rade nikdy nemal toto vozidlo vo svojej držbe, neužíval ho a ani nijakým spôsobom nemohol ovplyvniť užívanie, t.j. nevystupoval a nekonal v pozícii osoby, ktorá by mala právnu a faktickú možnosť dispozície s motorovým vozidlom. Taktiež poukázal na rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 23 Cdo 1766/2012, z 26.3.2013, publikované v zbierke rozhodnutí pod č. 31/2014, podľa ktorého v prípade uzavretia leasingovej zmluvy je prevádzkovateľom dopravného prostriedku nájomca a nie prenajímateľ. Na strane žalovaného v 3. rade teda absentuje pasívna vecná legitímácia. Žalovaný v 3. rade taktiež z opatrnosti vzniesol námietku premlčania nároku žalobkyne, nakoľko sa stal stranou v konaní dňa 30.10.2015 na základe uznesenia Okresného súdu Prešov zo dňa 16.9.2015, č.k. 16C/83/2013-187, ktorým súd pripustil vstup žalovaného v 3. rade do súdneho konania, t.j. právoplatnosťou tohto uznesenia.

6. Žalovaný v 4. rade navrhol žalobu voči nemu zamietnuť. Uviedol, že už samotné systematické zaradenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v obsahovej štruktúre Občianskeho zákonníka jasne naznačuje, že uvedený nárok je odlišný tak svojou povahou, charakterom, pojmovým vymedzením, predpokladmi vzniku ako aj jeho funkciou, ktorú má plniť v systéme občianskoprávných vzťahov. Kým nárok podľa § 13 Občianskeho zákonníka predpokladá určitý zásah do osobnej nemajetkovej sféry a integrity jednotlivca, nárok na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka predpokladá určitú majetkovú ujmu, zásah do majetkovej sféry jednotlivca, resp. pri náhrade škody na zdraví zásah do zdravotného stavu jednotlivca. Nárok podľa § 13 Občianskeho zákonníka má predovšetkým satisfakčnú funkciu, teda účelom je poskytnúť zadosťučinenie osobe, do ktorej osobnej sféry bolo zasiahnuté. Nárok na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka má na rozdiel od toho predovšetkým reparačnú funkciu. Teda jeho účelom je predovšetkým napraviť zásah do majetkovej sféry poškodeného, v dôsledku utrpenej škody nebol materiálne ukrátený. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že nárok na

náhradu nemateriálnej ujmy podľa § 13 Občianske zákonníka na jednej strane a nárok na náhradu škody na strane druhej, sú dva rozdielne nároky, kto nemožno stotožňovať ani analogicky pojmovo zamieňať. Zákon č. 381/2001 Z.z. jednoznačným spôsobom v § 4 ods. 1 taxatívne vymedzuje rozsah povinného zmluvného poistenia, ktoré sa vzťahuje výlučne na náhradu škody (nie na inú náhradu). Nemožno sa stotožniť s výkladom pojmu škoda a náhrada škody, podľa ktorého tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu. Z uvedeného vyplýva, že nárok na náhradu nemateriálnej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka nemožno stotožňovať a zamieňať s nárokom na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a teda keďže sa v prípade nároku žalobkyne nejedná o nárok na náhradu škody, tento nie je krytý ani povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a nie je preto daná ani pasívna legitímácia žalovaného v 3. rade v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.. Žalovaný v 4. rade taktiež vzniesol námietku premlčania z rovnakých dôvodov ako žalovaný v 3. rade. Žalovaný v 4. rade okrem toho uviedol, že na psychický stav žalobkyne má vplyv viacerých faktorov, nie iba smrť manžela. Jej nepriaznivý psychický stav nie je vo výlučnej príčinnej súvislosti s tým, že stratila manžela.

7. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého Okresný súd v Prešove rozsudkom zo dňa 09.02.2012 sp. zn. 3 T 88/2011 schválil dohodu o vine a treste zo dňa 21.12.2011, na základe ktorej bol žalovaný v 1. rade ako obvinený uznaným za vinného na tom skutkovom základe, že dňa 30.06.2011 v čase o 00:26 hod. medzi R. a Z., po tom, čo požil alkoholické nápoje s hladinou najmenej 1,73 promile alkoholu v krvi, viedol vyššou rýchlosťou, ako bola dovolená, osobné motorové vozidlo zn. P. M., U.: R., pred križovatkou do obce K. v dôsledku opitosti vedenie vozidla nezvládol, prešiel do protismeru a narazil do protiidúceho osobného motorového vozidla Y. O., U.: J. ktoré viedol J. Y., utrpel zranenie, ktorému podľahol. Žalovaný v 1. rade ako obvinený spáchal jednočinný súbeh prečinov usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zákona, ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona a ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm. c) Tr. zákona účinného do 31.10.2011. Za to bol žalovaný v 1. rade ako obvinený odsúdený k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 40 (štyridsať) mesiacov a bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 7 (sedem) rokov. Súd žalobkyňu, jej syna J. nar. XX.XX.XXXX a Dôvera zdravotnú poisťovňu, a.s. ako poškodených odkázal so svojimi nárokmi na náhradu škody na občiansko-súdne konanie.

8. Zo zápisnice o výsluchu obvineného - žalovaného v 1. rade v trestnom konaní dňa 04.10.2011, vyplýva, že žalovaný uvedené motorové vozidlo používal s výslovným súhlasom svojho otca, ktorému patrilo. V čase keď bol žalovaný v 1. rade vypočúvaný ako svedok, t.j. 08.08.2011, tento uviedol, že s uvedeným autom najazdil cca 10.000 km.

9. Z leasingovej zmluvy č. Z./XX/XXXXX uzavretej medzi žalovaným v 2. rade a žalovaným v 3. rade dňa 08.12.2008 súd zistil, že predmetom bolo nové osobné vozidlo zn. P. M.. V konaní nebolo sporné, že vyššie uvedené motorové vozidlo bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného v 4. rade.

10. Z výsluchu žalobkyne súd zistil, že s nebohým manželom spolu žili 34 rokov a bol vynikajúcim manželom. Každý deň jej chýba a ani do dnešného dňa sa s tým, čo sa stalo nevysporiadala a nevysporiada sa nikdy. Žalovaný v 1. rade, ktorý sa jej písomne ospravedlnil, jej zobral to najcennejšie, čo mala. Pred jeho smrťou si chceli obnoviť manželské sľuby, nakoľko ich vykradli a vzali jej aj obrúčku. V čase, keď riešilo sa jej zdravotné ochorenie (rakovina pľúc), tak manžel bol tým, ktorý bol každý deň pri nej vo Y. P.. Potom, keď bola nútená podstúpiť chemoterapiu, v dôsledku ktorej jej vypadli vlasy, mihalnice a pod., bol to on, ktorý stál pri nej, staral sa o ňu a pomáhal jej vo všetkom. Bol jej životnou láskou. Bol ústretový, tolerantný, zručný. Doprial jej vzdelanie, keď ako 50-ročná absolvovala prírodovedeckú fakultu a začala sa venovať aj pedagogickej činnosti. Po tejto nešťastnej udalosti musela brať lieky na upokojenie. Rok po nehode spala len vďaka liekom. Tma ju doslova ničila, celý byt musel byť rozsvietený. Schudla 15 kg. Dnes je jej život taký, že ráno vstane, zapne svetlo, rádio, pozerá sa na chýbajúce miesto manžela v posteli, pri stole. Uplatnila si nemajetkovú ujmu v takej výške z dôvodu, že sa potrebuje zabezpečiť, a to aj vzhľadom na jej zdravotný stav, o ktorom predpokladá, že sa bude len zhoršovať. Navštevuje psychologičku, ktorá ju naučila zaspávať, vyplniť samotu, a aj ako čítať, pretože rok po smrti manžela nebola schopná čítať ani časopisy. Navštevuje aj psychiatricku.

11. Z výsluchu žalovaného v 1. rade súd zistil, že v deň nehody prišiel opitý domov a vzal kľúč zo skrinky, kde sú kľúče od auta a odišiel autom, ktoré keď potreboval, tak si ho zobral. Jeho otec občas namietal,

že berie auto, z toho dôvodu aby s ním niečo neurobil, ale vedel o tom, že keď je doma, tak auto používa. Kľúče od tohto auta boli voľne položené, pričom vedel kde sa nachádzajú. Je mu ľúto čo sa stalo.

12. Z výsluchu žalovaného v 2. rade súd zistil, že svojmu synovi dal zákaz, aby auto používal, pretože predtým ako spôsobil uvedenú dopravnú nehodu, si s jeho dovoľením vzal auto, ktoré poškodil. Po tejto udalosti mu výslovne zakázal používať auto. Kľúče od auta boli uložené doma v skrinke. Išlo o otvorenú skrinku, kde sa bežne dávali všetky kľúče. Syn mu nevolal a nespýtal sa, či môže auto zobrať. Kľúče nebral so sebou, nakoľko synovi veril. Auto mal na leasing, pričom Leasingový vzťah v čase dopravnej nehody ukončený nebol.

13. Z výsluchu švagrinej žalobkyne, V. J., súd zistil, že so žalobkyňou a bratom bola v kontakte veľmi často, každý týždeň. Mali veľmi dobrý vzťah a tak mala možnosť pozorovať aj manželstvo pani žalobkyne a jej brata. Nevidela, aby jej brat žalobkyňi nadával a že by medzi nimi vyzozoroval nejaké neporozumenie. Svedkyňa tiež prekonala onkologické ochorenie a brat spolu so švagrinou ju navštevovali. Brat bol v tomto zmysle veľmi empatický. Keď žalobkyňa bola v nemocnici, tak ju jej manžel 3x denne navštevoval. Spolu všetko riešili. Žalobkyňa po nehode odmietala jesť, piť, veľmi výrazne schudla. Podľa nej je toho času švagríná na tom lepšie, ale stále o tom rozprávajú.

14. Z výsluchu svedkyne, matky žalovaného v 1. rade a manželky žalovaného v 2. rade, H. D., súd zistil, že syn mal prísny zákaz užívať otcove auto, nakoľko pred uvedenou autonehodou rozbil spätné zrkadlo na vozidle zn. P. M.. Pred dopravnou nehodou bol syn dvakrát alebo trikrát doma, avšak motorové vozidlo neužíval. Kľúče od auta sa nachádzali v skrinke, ku ktorej bol voľný prístup, avšak manžel synovi veril, nakoľko auto nepoužil, aj keď bol doma.

15. Z výsluchu svedka, C. F., švagra žalobkyne, súd zistil, že so žalobkyňou a jej manželom sa stretával pomerne často, tak v priemere raz za dva týždne. Okrem toho sa stretávali aj u matky jeho manželky a matky žalobkyne, v súčasnosti raz do mesiaca. Taktiež si pred nehodou telefonovali raz resp. dvakrát do týždňa. Tesne po nehode sa prvé dni stretávali denne. Svedok uviedol, že žalobkyňa mala s manželom veľmi dobrý vzťah. V čase, keď žalobkyňa ochorela na onkologické ochorenie a podstúpila operáciu, bol jej manžel veľkou oporou, sprevádzal ju na všetky vyšetrenia. Žalobkyňa ťažko prežívala jeho stratu. V prvých dňoch a mesiacoch si žalobkyňa neuvedomovala, čo sa stalo a keďže jej zostal syn, ktorý bol vo veľmi vážnom stave, zamerala všetku svoju energiu na starostlivosť o neho. Veľkou oporou jej bola dcéra, ktorá pobudla na Slovensku asi tri mesiace, kým to najhoršie pominulo a kým sa syn žalobkyne vrátil z nemocnice.

16. Zo správy psychiatricky, MUDr. S. Y., zo dňa XX.XX.XXXX súd zistil, že žalovaná trpí posttraumatickou stresovou poruchou, recidivujúcou stredne ťažkou depresívnou poruchou. Na liečbu jej boli predpísané antidepresíva, hypnotiká.

17. Zo správy psychologičky, PhDr. V. B. PhD., zo dňa 03.04.2013 súd zistil, že žalobkyňa navštevuje jej zariadenie od 14.11.2011 v súvislosti s intenzívnou formou psychoterapie zameranej na riešenie posttraumatickej poruchy a ťažkej depresie po úmrtí jej manžela. Mechanizmus psychiky je narušený v súvislosti s prítomnosťou posttraumatických známk, veľmi silnej depresie, úzkosti, prítomnosti obsesíí a kompluzíí.

18. Z výsluchu svedkyne, MUDr. S. Y., súd zistil, že žalobkyňu pozná od roku 2005. Vtedy sa na jej ambulancii liečila sa pre ochorenie diagnostikované ako depresívna porucha v súvislosti s jej onkologickým ochorením. Na túto diagnózu bola liečená do roku 2011, pričom priebeh liečenia kolísal. Bola na minimálnej dávke antidepresív. V roku 2011 znovu navštívila ambulanciu a jej stav bol zhoršený v súvislosti s úmrtím manžela a zranením syna pri dopravnej nehode. V roku 2011 jej bola diagnostikovaná nová psychiatrická porucha, a to posttraumatická stresová porucha, ktorá pretrváva, ale v miernejšej forme. K úplnému vyliečeniu u žalobkyne nedôjde nikdy. Predisponujúcim faktorom pre toto ochorenie bolo predtým diagnostikované ochorenie, no je presvedčená, že u žalobkyne došlo k zhoršeniu jej psychického stavu. Pred udalosťou v roku 2011, návštevy žalobkyne v ambulancii neboli také ťažké. V roku 2011 s depresívnou poruchou u žalobkyne a novou diagnózou nastalo aj to, že u žalobkyne nastali poruchy spánku, preto musela byť aj liečba zmenená. Niektoré lieky boli zmenené, t.j. museli byť nahradené inými, resp. lieky boli podávané vo vyšších dávkach. Žalobkyňa podrobovala sa liečebnej procedúre a psychoterapii. Žalobkyňa rozprávala, že neustále myslí na manžela, na to, čo sa mu stalo

a že jej veľmi chýba, pretože spolu trávili všetky chvíle voľna. Jej komunikácia v tomto smere bola sprevádzaná aj plačom. Žalobkyňa nie je doposiaľ so smrťou manžela vysporiadaná. V roku 2010 žalobkyňa navštívila ambulanciu 5x, do 30.6.2011 bolo to 2x, po 30.6.2011 bolo to 5x, pričom návštevy nebola len za účelom predpisania liekov. V súvislosti s touto udalosťou nebola žalobkyňa pracovne neschopná, lebo sama povedala, že lepšie sa cíti v pracovnom kolektíve. Pri liečení psychiatrických ochorení sa okrem toho odporúča aj liečba prácou.

19. Zo znaleckého posudku MUDr. A. H. F., č. XX/XXXX, súd zistil, že žalobkyňa bola v ambulantnej psychiatrickej liečbe od augusta 2005, kedy bola vyšetrená so záverom depresívny syndróm ľahkého stupňa (syndróm prázdneho hniezda po odchode dcéry do zahraničia), ktorý po nasadenej antidepresívnej liečbe ustúpil, v decembri 2005 bola u menovanej konštatovaná kvalitná remisia. Opätovne k depresívnej dekompenzácii u menovanej došlo v roku 2008, kedy jej bolo diagnostikované závažné onkologické ochorenie. Menovaná následne absolvovala úspešne onkochirurgickú aj chemoterapeutickú liečbu, jej onkologické ochorenie je v plnej remisii, v návaznosti na túto skutočnosť sa stabilizoval aj psychický stav menovanej, ktorý bol v období pred smrťou manžela stabilizovaný, čiastočne negatívne modifikovaný problémami so synom. Následkom tragickej smrti manžela, ako aj ťažkých telesných poranení syna vznikuvších pri uvedenej autonehode, sa v období leta 2011 u menovanej rozvinula závažná depresívna a úzkostná symptomatika ako aj poruchy adaptácie v teréne premorbídne senzitívnej osobnosti. Znalkyňa skonštatovala, že tragická smrť manžela menovanej mala vplyv na rozvoj týchto psychických porúch, bez tohto stresora by sa neboli rozvinuli. Smrť manžela u žalobkyne viedla k dekompenzácii psychického stavu v zmysle rozvoja depresívneho syndrómu a adaptačných porúch, ktoré u menovanej presiahli intenzitu normálnej smútkovej reakcie a boli hodnotené už ako patologický stav. Žalobkyňa od smrti manžela je nastavená na psychofarmakologickú liečbu (antidepresívnu, sedatívnu a anxiolytickú), ktorá v spojitosti s psychoterapiou viedla k čiastočnému prejasneniu depresívnej symptomatiky, ale nie k úplnej remisii, menovaná doteraz napriek intenzívnej liečbe nespracovala na emočnej úrovni smrť manžela, nie je schopná v celkovom obraze si spracovať negatívne dôsledky tejto straty. Vzhľadom na intenzitu depresívnej symptomatiky v období leta 2011 by u menovanej bola žiadúca práceneschopnosť, ošetrojúca psychiatrická menovanej túto aj indikovala, ale vzhľadom na to, že poškodená pracuje ako učiteľka a mala dvojmesačné prázdniny, teda čerpala dovolenku, doklad o práceneschopnosti menovanej vystavený nebol. Hospitalizáciu zdravotný stav menovanej nevyžadoval.

20. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovenia článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č. 120/1976 Zb., článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení a dospel k nasledovným záverom.

21. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (takzvaná postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných a to manžel a deti, ak ich niet, o rodičov (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.2.2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

22. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým je splnená požiadavka § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcu v 1. rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby.

23. Základ nároku voči žalovanému v 1. rade, ktorého zodpovednosť za smrť manžela žalobkyne bola ustálená právoplatným rozsudkom v trestnom konaní, je nepochybne daný. Žalovaný v 1. rade svojím konaním zasiahol jednak do osobnostných práv zomrelého, konkrétne do jeho práva na život, zároveň zasiahol do osobnostných práv príbuzných po zomrelom a to konkrétne do ich práva na súkromný a rodinný život.

24. Zodpovednosť vodiča motorového vozidla za zásah do osobnosti fyzickej osoby nemožno považovať za výlučnú. Zásada, že podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasledujúcich OZ zodpovedá právnická osoba aj za zásah do osobnostných práv bezprostredne spôsobených fyzickou osobou konajúcou v rámci výkonu činnosti, ktorými bola poverená právnickou osobou, nie je výlučnou zásadou. Za osobitnú skupinu zásahov do osobnostných práv fyzickej osoby je potrebné považovať i prípady, ak k zásahu dôjde prevádzkou motorového vozidla podľa § 427 OZ. Ak sa pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, analogicky použije ustanovenie § 420 ods. 2 OZ, potom neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení zodpovednej osoby za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Za nemajetkovú ujmu spôsobenú fyzickej osobe prevádzkou motorového vozidla teda nutne zodpovedá aj prevádzateľ motorového vozidla v zmysle § 853 ods. 1 OZ v spojení s § 427 OZ a preto nemá podstatný význam, či prevádzateľ vozidla bol, či nebol, priamym fyzickým pôvodcom zásahu (pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére spôsobený fyzickej osobe). V zmysle rozsudku NS ČR, sp. zn. 23 Cdo/1766/2012 zo dňa 26.9.2013, ak nevyplýva z leasingovej zmluvy niečo iné, vzniká od odovzdania cestného vozidla, ktoré je predmetom leasingu, leasingovým prenajímateľom leasingovému nájomcovi, oprávnenie leasingového nájomcu k jeho prevádzkovaniu a leasingový nájomca sa stáva jeho prevádzkovateľom. V danom prípade prevádzkovateľom vozidla bol teda žalovaný v 2. rade. Čo sa týka tvrdení o tom, že žalovanému v 1. rade bolo zo strany žalovaného v 2. rade zakázané používať motorové vozidlo a teda došlo k preneseniu zodpovednosti v zmysle § 430 OZ iba na žalovaného v 1. rade, súd považuje takúto obranu žalovaného v 2. rade za účelovú, nakoľko sám žalovaný v 1. rade potvrdil, či už v tomto resp. trestnom konaní, že auto používal s vedomím svojho otca, o čom svedčí aj skutočnosť, že s ním najazdil cca 10.000 km. Žalovaný v 2. rade žiadnymi opatreniami nezabránil žalovanému k prístupu ku kľúčom od auta a to ani po tom čo rozbil spätné zrkadlo, pričom tieto naďalej zostali uložené v tej istej skrinke, o ktorej žalovaný v 1. rade vedel, že sa do nej kľúče od motorového vozidla odkladajú. Podľa názoru súdu obrana spočívajúca v existencii obavy, že v prípade uvedenia toho, že auto bolo použité žalovaným v 1. rade bez vedomia a proti vôli jeho otca, by bolo voči žalovanému v 1. rade vedené aj trestné stínanie pre trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 216 TZ neobstoí a to z toho dôvodu, že v zmysle § 211 ods. 1 TP by bolo možné trestné stínanie pre tento trestný čin začať resp. v ňom pokračovať iba so súhlasom poškodeného, t.j. žalovaného v 2. rade. Uvedeným trestným činom nebola spôsobená smrť, pričom v prípade takého prečinu dochádza k jeho dokonaniu už samotným zmocnením sa vozidla.

25. Vzhľadom na to, že súd považuje za prevádzkovateľa motorového vozidla žalovaného v 2. rade, z tohto dôvodu zamietol žalobu voči žalovanému v 3. rade.

26. Súd sa následne zaoberal námietkou žalovaného v 4. rade, že v tomto konaní nie je daná jeho pasívna vecná legitímácia. S týmto právnym názorom žalovaného v 4. rade súd nesúhlasí. Aj keď nie je daná jednotnosť rozhodovania súdov v uvedenej právnej veci, súd vychádzal z rozhodovacej činnosti, ustálenej Krajským súdom v Prešove, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a najnovšie aj z rozsudku NS SR, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ust. § 4 a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-22/12 (Haasová), v ktorom bol prijatý záver, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právom je Občiansky zákonník, ktorý v ust. § 11 a § 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku

úmrtia blízkej osoby. Súd preto ustálil, že nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je vo vzťahu k žalovanému v 4. rade ako poisťovateľovi zodpovednej osoby daný, a tento je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na uznesenia Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 474/2016, zo 17.08.2016, sp. zn. I. ÚS 366/2016, zo dňa 16.10.2016 a sp. zn. III. ÚS 666//2016 zo dňa 11.10.2016. Osvojením si týchto právnych názorov, súd mal v tomto konaní za preukázanú aj pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v 4. rade.

27. Súd sa taktiež zaoberal námietkou žalovaného v 4. rade o premlčaní nároku žalobkyne. Pokiaľ ide o otázku premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súdna prax je v tejto otázke nejednotná. Podľa rozhodnutia NS ČR sp. zn. 30 Cdo 792/2007 z 28.6.2007 je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepremlčateľným nárokom. Naopak v zmysle rozsudku NS SR sp. zn. 278/2007 z 1.11.2008 je uvedené právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe. V danom prípade k usmrteniu manžela žalobkyne došlo dňa 30.06.2011, pričom žaloba bola voči žalovanému v 4. rade opätovne podaná dňa 12.06.2014, t.j. v rámci doby 3 rokov, a preto ak aj súd vychádza z predpokladu, že uvedené právo sa premlčuje, je potrebné považovať uvedenú námietku žalovaného v 4. rade za nedôvodnú. Okrem toho uplatnenie námietky premlčania by v danom prípade bolo možné považovať za priečiace sa dobrým mravom. Zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby by bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva. Súd sa nestotožnil tiež s argumentáciou či už žalovaného v 3. rade alebo žalovaného v 4. rade, že vo vzťahu k nim uplynula premlčacia doba nakoľko stranami konania sa stali až právoplatnosťou uznesenia o ich pribratí do konania. Podľa názoru súdu nie je totiž podstatné, kedy bolo rozhodnuté o návrhu na vstup strany do konania, ale rozhodujúce je to, kedy bolo toto podanie (návrh na pristúpenie strany do konania) podané na súd, pretože potom by žalobca bol v neistom postavení, keďže jeho žaloba by závisela od včasnosti rozhodovania súdu.

28. K samotnej výške náhrady nemajetkovej ujmy súd uvádza, že táto závisí od úvahy súdu, pričom podľa ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné zohľadniť závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní žalobkyne možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno a empiricky presne zistiť, kto a ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho táto udalosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopná sa s touto udalosťou vyrovnáť alebo čiastočne zmieriť. Je veľmi ťažké sa vžiť do situácie osoby, ktoré všetko prežívala so svojim manželom, o ktorého jedného dňa nečakane prišla.

29. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nemôže nikdy nahradiť stratu blízkej osoby. Jej úlohou je len blízky kompenzovať, respektíve zmieriť veľmi negatívne zážitky. Jedná sa o primeranú, nie úplnú náhradu, keď zásah do rodinného a súkromného života žalobcov sa objektívne nedá vyčíslieť. Nemajetková ujmy slúži na zmiernenie následkov citovej ujmy, ktorú žalobkyňa utrpela. Súd však považuje za potrebné uviesť, že výška tejto náhrady nemôže slúžiť ako nástroj pomsty voči osobe resp. osobám, ktoré túto bolesť žalobkyňi spôsobili a zároveň zdôrazňuje, že táto náhrada nemôže slúžiť ani ako nástroj obohatenia sa, či ako nástroj na ekonomickú likvidáciu škodcu.

30. Súd porovnával okolité krajiny, konkrétne v rámci Európskej únie. Súd porovnal Českú republiku, s ktorou Slovenská republika zdieľala v minulosti rovnaké právne normy, upravujúce náhradu nemajetkovej ujmy. V Českej republike boli zavedené, no neskôr boli zrušené, paušálne náhrady nemajetkovej ujmy, kde sa za smrť manžela a deti priznávalo 240.000 Kč. Súd pri svojom rozhodovaní ďalej vychádzal a porovnával aj úpravu v zák. č. 215/1996 Z.z o odškodňovaní obetí násilných trestných činov, kde v § 5 ods. 1 tohto zákona je uvedené, že ak bola trestným činom spôsobená smrť blízkej osoby, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy. Ďalším dôležitým ukazovateľom pre rozhodnutie súdu o výške náhrady nemajetkovej ujmy bolo rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 7C/256/2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8Co/264/2013, z 28.10.2013, v ktorom bolo priznané zadost'učinenie za stratu manželky pri dopravnej nehode vo výške 20.000 €.

31. Súd z tohto dôvodu tak považoval za dôvodné priznať žalobkyňi, ako manželke usmrtenej osoby, náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,-€, ktorú považoval za adekvátnu s prihliadnutím na ich

dlhodobé a najmä harmonické spolužitie, ako aj na to ako sa strata jej manžela podpísala na psychickom zdraví. Nie je sporné, že mala žalobkyňa problémy psychického rázu aj v minulosti, no jej stav bol až do smrti manžela stabilizovaný. Následkom tragickej smrti manžela, ako aj ťažkých telesných poranení syna vznikuvších pri uvedenej autonehode, sa však u menovanej rozvinula závažná depresívna a úzkostná symptomatika ako aj poruchy adaptácie. Táto udalosť teda viedla k dekompenzácii psychického stav žalobkyne v zmysle rozvoja depresívneho syndrómu a adaptačných porúch, ktoré u menovanej presiahli intenzitu normálnej smútkovej reakcie a boli hodnotené už ako patologický stav. Výsluchmi žalobkyne ako aj svedkov (švagra a švagrinej) mal súd preukázanú existenciu hlbokého emocionálneho vzťahu medzi manželmi, ktorí žili aktívnym spôsobom života a zdieľali aj spoločné koníčky. Nebohý manžel bol pre žalobkyňu veľkou oporou, stál pri nej v tých najťažších obdobiach jej života a taktiež ju podporoval pri ďalšom vzdelávaní. V dôsledku tejto neočakávanej straty žije žalobkyňa v súčasnosti osamelo, keďže obe jej deti žijú v zahraničí. Nepochybne sa smrť manžela dotkla aj životnej úrovni žalobkyne.

32. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy boli zohľadnené aj okolnosti samotnej nehody, t.j. hrubé porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany žalovaného v 1. rade, ktorý dopravnú nehodu spôsobil pod značným vplyvom alkoholu. V dôsledku tejto skutočnosti, ako aj jazdy s vyššou ako povolenou rýchlosťou, prešiel do protismeru, kde sa zrazil s vozidlom, ktoré riadil manžel žalobkyne.

33. V rámci určenia výšky náhrady tejto nemajetkovej ujmy súd zároveň vychádzal zo zárobkových možností škodcu, t.j. žalovaného v 1. rade, a prevádzkovateľa motorového vozidla, t.j. žalovaného v 2. rade, keďže obaja v súčasnosti pracujú v P.. Súd má teda za to, že priznaná suma nemajetkovej ujmy nebude pre na nich pôsobiť likvidačne.

34. Súd neviazal žalovaných v 1., 2. a 4. rade solidárne zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy. Vychádzal pritom z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 18/2016 zo dňa 22. júna 2016, kde súd konštatoval, že sa nejedná o prípad pasívnej solidarity a z tohto dôvodu vo výroku svojho rozhodnutia uviedol, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného.

35. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 CSP. Súd vychádzal z toho, že Civilný sporový poriadok nemá obdobné ustanovenia, ako bolo ustanovenie § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Zásadu úspechu vo veci je potrebné uplatniť aj na konania, ktorých výška závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nemožno zaťažiť žalobcu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu, či znaleckého posudku. Vhodným riešením je preto určenie, že žalobkyňa rade má právo na plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy, nie zo žalovanej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspechu vo veci, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku (Veľký komentár Števček a spol., Nakladateľství C. H. Beck). Vzhľadom k tomu, že žaloba bola vo vzťahu k žalovanému v 3. rade zamietnutá, z tohto dôvodu žalobkyňa ani nemá voči nemu nárok na náhradu trov konania. V zmysle § 257 Civilného sporového poriadku však súd nepriznal žalovanému v 3. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni, nakoľko táto v čase podania žaloby, resp. jej rozšírenia o leasingovú spoločnosť, nemala vedomosti a jednoznačnú istotu ohľadom toho, kto je skutočným prevádzkovateľom motorového vozidla. Vzhľadom na výsledok konania súd zaviazal žalovaných v 1., 2. a 4. rade na náhradu trov štátu, ktoré v tomto konaní platil.

36. Žalovaný v 2. rade v podanom odvolaní navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietne, alternatívne aby rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

37. Podľa názoru odvolateľa nie je v tomto konaní pasívne vecne legitimovaný.

38. K zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne v dôsledku smrti jej blízkeho manžela nedošlo osobitnou povahou prevádzky vozidla P. M., U.: J. - XXX L.. Smrť manžela žalobkyne síce bola spôsobená motorovým vozidlom, ale do jej práva na rodinný život bolo zasiahnuté samotnou smrťou manžela a nie osobitnou prevádzkou motorového vozidla, lebo žalobkyňa nebola účastníkom dopravnej nehody, teda tu chýba príčinná súvislosť. Žalovaný zdôrazňuje, že on dopravnú nehodu nespôsobil, ani ju nijakým spôsobom nezavinil a nepodieľal sa na nej.

39. Za prevádzateľa je potrebné v tomto prípade považovať vlastníka motorového vozidla, ktorým v čase dopravnej nehody bola spoločnosť ČSOB Leasing, a.s.

40. Nedostatok pasívnej legitímácie vidí žalovaný 2/ aj v tom, že ak sa žalobkyňa pri žalovaní rozhodla využiť svoju možnosť voľby podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. a žalovala aj poisťovateľa, má za to, že týmto výberom právneho nároku voči poisťovateľovi vylúčila možnosť žalovateľnosti žalovaného 2/.

41. Súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil, keď vyslovil, že PZP za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je upravená vo vnútroštátnom práve, i keď nie priamo v zákone o PZP.

42. Aj keby odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný 2/ je pasívne legitimovaný z iných dôvodov, došlo by v tomto prípade k vylúčeniu jeho zodpovednosti podľa ustanovenia § 430 ods. 1 OZ.

43. Žalovaný 2/ nezavinil zneužitie svojho motorového vozidla a to ani vo forme nevedomej nedbanlivosti. Žalovaný 2/ (čo potvrdil nielen on, ale aj svedkyňa M. D.) vyslovene zakázal použitie vozidla žalovanému 1/ a to v čase, keď sa tento nachádzal doma počas svojho občasného pobytu v SR, 2 - 3x do roka na pár dní.

44. Keďže žalovaný 1/ zákaz rešpektoval dlhšiu dobu, nič nenasvedčovalo tomu, že by v rámci bežných rodinných vzťahov existovalo riziko zneužitia vozidla žalovaným 1/. Žalovaný 2/ preto nemal dôvod, aby počas svojho pracovného pobytu v P. zabezpečoval motorové vozidlo nejakým dôslednejším spôsobom, napr. vzatím kľúčov so sebou do P., čo by následne úplne znemožnilo použitie vozidla v prípade potreby. Žalovaný 2/ s dôverou vo vyslovený zákaz, ktorý bol dlhodobo dodržiavaný, preto nemal dôvod predpokladať, že žalovaný 1/ za pomoci kľúčov uložených na obvyklom mieste - v skrinke s ostatnými kľúčmi, kde boli vždy odkladané, vozidlo ku jazde a navyše pod vplyvom alkoholu použije.

45. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy, podľa názoru odvolateľa, zo záverov znaleckého dokazovania je zrejmé, že žalobkyňa intenzívne a silne prežívala tragickú smrť jej manžela, s ktorou sa emočne nevyrovnala ani doposiaľ, no na jej stav v tomto období (od júla 2011) však vplývali aj ďalšie dva faktory, a to jej individuálna náklonnosť k depresívnym poruchám (zrejme z jej návštev u psychiatra a zistených diagnóz), predchádzajúce závažné zdravotné (onkologické) problémy, a rovnako tak vzťahové nezrovnalosti so synom (používanie psychoaktívnych látok) a napokon aj odlúčenie a samota v dôsledku odchodu detí do zahraničia.

46. Pri vyšetrení žalobkyne dňa 12.07.2013 (teda krátko po smrti manžela) je konštatované len mierne zhoršenie zdravotného stavu žalobkyne pri rodinnej tragédii.

47. Cieľom odškodnenia citovej ujmy pozostalej osoby nemá byť jej hmotné zabezpečenie, ale primerané zmiernenie negatívnych následkov neoprávneného zásahu do rodinného a súkromného života.

48. Žalovaný v 3. rade v podanom odvolaní proti výroku napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie nepriznal žalovanému v 3. rade nárok na náhradu trov konania navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil a to tak, že žalovaný v 3. rade má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

49. Odvolateľ sa nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že ak žalobkyňa nemala vedomosti, resp. jednoznačnú istotu ohľadom toho, kto je skutočným prevádzateľom motorového vozidla, tieto skutočnosti predstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd výnimočne neprizná náhradu trov konania. Už v samotnej žalobe žalobkyňa výslovne uviedla, že žalovaný v 2. rade bol v čase dopravnej nehody prevádzkovateľom vozidla, pretože mal právnu a súčasne faktickú možnosť vozidlo užívať, teda sám organizovať jeho prevádzku k splneniu jeho funkcií a účelu (uznesenie ÚS ČR zo dňa 09.10.2012 sp. zn. II. ÚS 1673/12).

50. Ešte pred rozšírením žaloby voči žalovanému v 3. rade mala žalobkyňa vedomosť o celom rozsahu leasingovej zmluvy č. Z. vrátane jej Všeobecných zmluvných podmienok. Ak sa napriek uvedenému žalobkyňa rozhodla svoju žalobu rozšíriť aj voči žalovanému v 3. rade, nie je možné tento postup dávať

za vinu žalovanému v 3. rade a považovať to za výnimočné okolnosti, resp. dôvody hodné osobitného zreteľa.

51. Žalovaná v 4. rade v podanom odvolaní proti prvému, tretiemu a piatemu výroku napadnutého rozsudku navrhla rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že žalobu proti žalovanej 4/ zamietne.

52. Od začiatku konania poukazovala na nedostatok pasívnej legitimácie, keďže podľa názoru žalovanej v 4. rade žalobkyňou uplatňovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné považovať za nárok na náhradu škody, preto nemôže byť krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.

53. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. nevyplýva, že by rozsah poistného krytia zahŕňal aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a tento nárok sa v celom zákone ani nespomína.

54. Žalovaná v 4. rade ako poisťovateľ nie je povinná z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hradiť prípadný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 11 a nasl. OZ, nakoľko tento nárok nie je krytý predmetným povinným zmluvným poistením.

55. Vnútroštátna právna úprava, ktorá je pre súd pri rozhodovaní veci záväzná, jednoznačne a bez pochyb určuje, aké nároky sú z povinného zmluvného poistenia kryté (§ 4 zákona o PZP). Ani eurokonformným výkladom nie je možné dospieť k záveru, že nemajetková ujma v zmysle ustanovení § 11 až § 13 OZ je krytá zákonom o povinnom zmluvnom poistení, nakoľko zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem, ktorý by v tomto prípade znamenal pripísanie náhrady škody poisťovateľovi v rozpore s tým, čo stanovuje vnútroštátna právna norma (návrh generálneho advokáta vo veci C22/12 Haasová, bod 109).

56. Aplikačná prax vnútroštátnych súdov jednoznačne potvrdzuje, že rozsah poistného krytia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je daný tak, že tento nepokrýva nemajetkovú ujmu, kryje len nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu (KS Žilina sp. zn. 7Co 161/2016, NS SR 3Cdo 301/2012, NS SR 7Cdo 80/2014, NS SR 8Cdo 219/2016 zo dňa 15.05.2017).

57. Prvoinštančný súd ďalej poukazuje v odôvodnení rozsudku na rozhodnutia Ústavného súdu SR, ktoré však bližšie nešpecifikuje, avšak z ktorých má vyplývať pasívna legitimácia žalovanej v 4. rade. Podľa názoru odvolateľky, Ústavný súd SR nie je oprávnený nahradzovať právny názor krajských súdov a Najvyššieho súdu SR svojím vlastným názorom.

58. Súd sa nesprávne vyporiadal aj so vznesenou námietkou premlčania žalovanej v 4. rade, na ktorej žalovaná trvá. Žalovaná v 4. rade sa stala účastníkom konania až dňa 30.10.2015 a to na základe uznesenia OS Prešov zo dňa 16.09.2015 č.k. 16C 83/2013-167, ktorým súd pripustil vstup žalovanej v 4. rade do tohto súdneho konania a ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 30.10.2015. Žalovaný sa stáva účastníkom súdneho konania okamihom doručenia žaloby súdu, v prípade pristúpenia ďalšieho žalovaného až právoplatnosťou uznesenia súdu o pripustení jeho vstupu do konania, a až týmto okamihom začína spočívať premlčacia lehota.

59. Napokon žalovaná v 4. rade podaným odvolaním namieta i výšku súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tomto smere neprijateľné a nesprávne s poukazom na závažnosť vzniknutej ujmy.

60. Z rozhodnutia súdu je zrejmé, že pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy sa riadil rozhodnutím OS Liptovský Mikuláš sp. zn. 7C 256/2011 v spojení s rozsudkom KS v Žiline sp. zn. 8Co 264/2013, v ktorom bolo priznané zadosťučinenie za stratu manželky pri dopravnej nehode vo výške 20.000 eur. Pre rozhodovanie je dôležité zváženie individuálnych okolností prípadu, a preto automatické priznanie sumy bez toho, aby súd zvážil individuálne okolnosti prípadu zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu. V obdobných veciach týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy sú rozhodovacou praxou slovenských súdov priznávané náhrady v rozpätí 5.000 eur do 15.000 eur.

61. Nesprávne je aj rozhodnutie o trovách konania, keďže súd rozhodol v rozpore s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Mal rozhodnúť o náhrade trov konania podľa pomeru úspechu vo veci, náhradu trov konania pomerne rozdeliť a vysloviť, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

62. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej v 4. rade navrhla rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch pod č. I., III. a V. ako vecne správny potvrdiť.

63. K námietke o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 4. rade poukazuje na odôvodnenie rozsudku v bode 26. Žalobkyňa má za to, že súd sa náležite vypořiadal aj s námietkou premlčania. Súd prvej inštancie pri právnom posúdení žalovaného nároku v odôvodnení rozsudku pod bodom 20 uvádza, z akých zákonných ustanovení posudzoval nárok na nemajetkovú ujmu. Podľa žalobkyne nie je možné pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch analogicky postupovať podľa zákona č. 215/2006 Z.z. Žalobkyňa ďalej poukázala na obsah rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16.02.2017 sp. zn. 2Co 81/2016. Čo sa týka náhrady trov konania, v prípadoch, ak výška plnenia je závislá na úvahe súdu, je potrebné vychádzať z toho, že žalobkyňa bola úspešná v základnej otázke a to, že do jej práva bolo zasiahnuté a je teda namieste, aby žalobkyňa mala právo na náhradu trov konania.

64. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v 3. rade navrhla, aby odvolací súd rozsudok vo výroku IV. potvrdil. Vozidlo, ktorým bola spôsobená smrť manžela žalobkyne vlastnícky patrilo žalovanému v 3. rade a vzhľadom na odvolacie námietky žalovaného v 2. rade, ktorý sponchybuje, že bol prevádzateľom motorového vozidla a skutočností, že nárok žalobkyne je daný následkom vzniknutých aj z dôvodu osobitnej povahy prevádzky motorového vozidla vo vlastníctve žalovaného v 3. rade, potom požiadavka žalovaného v 3. rade na náhradu trov konania je neprimeraná.

65. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v 2. rade navrhla rozsudok vo výrokoch I., III. a V. ako vecne správny potvrdiť. Námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie považuje za neopodstatnenú, rovnako aj námietku spočívajúcu v prenose zodpovednosti podľa § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

66. Rozvrat súkromného a v jeho rámci rodinného života žalobkyne výrazne nezodpovedným konaním žalovaného v 1. rade a následky z toho plynúce na žalobkyňu (viď. lekárske správy, znalecký posudok) nemôže odstrániť, resp. zmierniť súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy v peniazoch.

67. Žalovaný v 4. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v 2. rade uviedol, že sa s odvolaním žalovaného v 2. rade stotožňuje.

68. Napadnutým uznesením zo dňa 09.12.2015 č.k. 16C 83/2013 - 175 súd prvej inštancie na trovy dokazovania uložil žalovanému v 4. rade zložiť preddavok v sume 450 eur na účet Okresného súdu Prešov v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

69. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že znalecké dokazovanie nariadil súd, avšak vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade je oslobodený od platenia súdnych poplatkov, pričom znalecké dokazovanie je v záujme žalovaného v 4. rade, súd mu uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak, ako to uviedol vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

70. Žalovaný v 4. rade v podanom odvolaní navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil. Podľa názoru odvolateľa pre uloženie uvedenej povinnosti žalovanému v 4. rade nie sú splnené zákonné predpoklady ustanovené v § 141 ods. 1 OSP. Žalovaný v 4. rade znalecké dokazovanie nenavrhol, nemá na ňom žiadny záujem, ani nebolo nariadené v dôsledku ním tvrdených skutočností.

71. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok a napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že napadnutý rozsudok a napadnuté uznesenie sú vecne správne.

72. Čo sa týka dôvodu, pre ktorý odvolací súd zmenil rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku tak, že zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade na solidárne plnenie, tento vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít.

73. „Zodpovednosť prevádzateľa dopravného prostriedku za škodu spôsobenú jeho prevádzkou podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka, nevyklučuje súbežnú (solidárnu) zodpovednosť vodiča tohto dopravného prostriedku podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý škodu spôsobil pri tej istej škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti, ak nejde o prípad uvedený v ustanovení § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka.“ (R 3/1984, R 29/79).

74. Nebolo možné na solidárne plnenie zaviazat' všetkých žalovaných z dôvodu, ktorý už skôr vo svojom rozhodnutí uviedol Najvyšší súd ČR sp. zn. 25Cdo 895/2008 zo dňa 17.12.2009.

75. „Ustanovenie § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka stanovuje solidaritu ako zásadu iba pre nároky na náhradu škody a nevzťahuje sa na nároky na poistné plnenie, pre ktoré nestanovuje solidaritu ani iný právny predpis. Pasívna solidarita v danej veci tak nie je možná, lebo vo vzťahu žalobcu voči škodcovi a žalovanej poisťovni ide o dva rozdielne nároky. Zatiaľ, čo je nárok žalobcu voči škodcovi nárokom na náhradu škody, je nárok žalobcu na výplatu poistného plnenia uplatnený voči žalovanému ako poisťovateľovi originálnym nárokom na plnenie založeným osobitným právnym predpisom.“

76. Uvedené dáva odpoveď aj na námietky žalovaného v 2. rade vo vzťahu k námietke, či je, alebo nie je v tomto konaní pasívne vecne legitimovaný.

77. K ďalšej jeho námietke smerujúcej k prenosu zodpovednosti podľa § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba uviesť nasledovné.

78. Žalovaný 2/ v odvolaní potvrdil skutkové zistenie súdu prvej inštancie, že kľúče od motorového vozidla mal uložené „na obvyklom mieste - v skrinke s ostatnými kľúčmi, kde boli vždy odkladané“. Potvrdil tiež, že došlo k zneužitiu vozidla žalovaným 1/, napriek jeho zákazu.

79. Nedbanlivosť prevádzkovateľa sa vzťahuje ku konaniu, ktorým umožnil inému zneužiť jeho dopravný prostriedok, nie k spôsobeniu škody. Nedbanlivosť musí byť preukázaná, stačí však nevedomá nedbanlivosť prevádzkovateľa.

80. K obdobnej skutkovej situácii, ako v tejto veci Najvyšší súd Českej republiky už zaujal stanovisko (NS ČR sp. zn. 25Cdo 214/2002).

81. Odvolací súd aj v danej veci nemá dôvod na odklon od úvahy súdu prvej inštancie (nevedomá nedbanlivosť), aj keď odvolateľ tvrdí, že vychádzal z dôvery vo vyslovený zákaz, ktorý uložil žalovanému 1/. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, podľa okolností (vozidlo žalovaný 1/ už použil, poškodil a bolo potrebné ďalšie používanie zakázať) a vzhľadom k svojim osobným pomerom žalovaný 2/ predvídať mal a mohol.

82. K námietkam žalovaného v 4. rade odôvodňujúcim nedostatok pasívnej vecnej legitímácie je treba uviesť nasledovné:

83. Ústavný súd v rozhodnutí z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uviedol, že pri interpretácii ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno opomenúť ústavno-právne súvislosti integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie. Po vzniku členstva Slovenskej republiky v Európskej únii zostáva Národná rada Slovenskej republiky síce stále jediným vnútroštátnym zákonodárnym orgánom, nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie predstavuje zásadný prelom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku, i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj úniijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch, to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota

dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie úijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie.

16.1. Smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa článku 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, je Smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Vnútroštátne orgány členských štátov sú povinné svoje vrchnostenské kompetencie vykonávať tak, aby bolo zabezpečené dosiahnutie výsledku očakávaného Smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úijného tvorcu Smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného Smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca. Avšak pre prípad, že zákonodarca túto svoju povinnosť nespĺní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho a nepriameho účinku smerníc. Záväzná podstata Smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na Smernice pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku „každému členskému štátu, ktorému je určená“. Smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosti jednotlivcom a jej ustanovenia nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc. Požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie sa síce v prvom rade týka vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie Smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje Smernici. Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa v rozpore s inou normou vnútroštátneho práva, alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladné s danou normou, ak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený Smernicou.

16.2. Súdny dvor v Rozsudku zaujal názor, podľa ktorého „článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/1966/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Ak teda Slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone č. 381/2001 Z.z., a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona, nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorcu úijnej právnej regulácie identifikovaným Súdny dvorom.

16.3. Všeobecné súdy sú povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej úijnej regulácie. Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície Smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto Smernice“ (napr. rozsudok z 13.07.2000 vo veci Centrosteel, C-459/98).

84. Vychádzajúc z vyššie uvedeného zastáva vec prejednávajúci súd názor, v zmysle ktorého pokiaľ Súdny dvor v Rozsudku konštatoval, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, treba vychádzať z toho,

že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemožno odňať smerniciam potrebný účinok. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej Smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Pod pojem ujma na zdraví pritom patrí akákoľvek ujma spôsobená zásahom do osobnej integrity (čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu), ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore.

85. Vyššie uvedenému chápaniu pojmu škoda európskym normotvorcom treba podľa vec prejednávajúceho senátu prispôsobiť aj doterajšie vnútroštátne (čisto materiálne) chápanie škody. Pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v Smerniciach treba podľa vec prejednávajúceho senátu vykladať čiastočne autonómne a zahrnúť do neho aj také nároky, ktoré národné právo výslovne nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná, teda majú občianskoprávny charakter a vznikajú v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody. Túto požiadavku eurokonfortného výkladu pojmu škoda nie je možné sponchybňovať ani tým, že ustanovenia zakladajúce právo pozostalých po obetiach dopravnej nehody na náhrady nemajetkovej ujmy patria systematicky do tej časti Občianskeho zákonníka, ktoré sa týka zásahov do práv na ochranu osobnosti, zatiaľ čo právo na náhradu škody je v Občianskom zákonníku upravené v inej časti.

86. Vec prejednávajúci trojčlenný senát, zohľadniac právne závery Súdneho dvora a Ústavného súdu, ako aj potrebu eurokonformného výkladu vnútroštátnej úpravy, sa týmto odkláňa od názoru prezentovaného v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR uvedených v bodoch 11. až 13. tohto uznesenia dovolacieho súdu, ktoré zdôrazňujú zásadnú pojmovú a obsahovú odlišnosť inštitútu škody a inštitútu nemajetkovej ujmy. V súvislosti s tým treba pripomenúť, že samotný Občiansky zákonník kladie škodu aj do polohy nemateriálnej. Dokazuje to medzi iným ustanovenie § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. V tomto zmysle pojem „škoda“ teda vykazuje aj nemateriálne znaky.

87. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu treba eurokonformným výkladom pojmu škoda na zdraví - pri súčasnom rešpektovaní súvislostí právnych inštitútov - dospieť k záveru, v zmysle ktorého škodou na zdraví (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.) je aj citová, osobnostná, psychická (teda nemajetková) ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody (§ 13 Občianskeho zákonníka).

88. Uvedený výklad pojmu „škoda“ nepovažuje vec prejednávajúci senát za výklad contra legem (výklad proti doslovnému jazykovému zneniu zákona). Zákaz výkladu contra legem vyjadruje (výlučne) zákaz výkladu Smernice v zrejmom rozpore so znením príslušného vnútroštátneho ustanovenia. Pojem „škoda na zdraví“, ale ako to bolo vyššie uvedené, možno vyložiť extenzívne bez toho, aby pri súčasnom zachovaní cieľov a výsledku sledovaných Smernicou došlo k popretiu jeho jazykového vyjadrenia. Taký výklad nesiahá za hranice najširšieho možného jazykového významu pojmu. Ak existuje potreba zabezpečiť konformitu konkrétnej vnútroštátnej normy s úniovým právom, je plne legitímne a súčasne nevyhnutné sudcovské vyplnenie „medzier“ (prostredníctvom extenzívneho výkladu), ktoré ostali po nesprávne (neúplne) transponovaných Smerniciach. Dovolací súd pripomína, že Súdny dvor v spojených veciach C- 397/01 až C- 403/01 vyslovil, že ak umožňuje vnútroštátne právo použitím vlastných metód výkladu, vnútroštátne ustanovenie vykladať za určitých okolností tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo v súlade s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ sledovaný Smernicou.

89. Na základe vyššie uvedeného je potrebné uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. treba vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona kryje (za splnenia ostatných podmienok) aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a títo pozostali (poškodení) môžu svoje nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018).

90. Súd prvej inštancie sa náležitým spôsobom vyporiadal aj s námietkami žalovaného v 4. rade vo vzťahu k premlčaniu nárokov žalobkyne proti poisťovateľovi. Vychádzajúc zo znenia ustanovenia

§ 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava, ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, prijal správny záver, že ak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnený na základe § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehote, takáto trojročná doba sa uplatní v zmysle ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 aj voči poisťovateľovi.

91. Možno prisvedčiť žalovanému v 4. rade, že účastníkom konania sa žalovaný stane až právoplatnosťou uznesenia o pripustení.

92. Hmotnoprávne účinky začatia konania voči ďalšiemu (novému) žalovanému však nastávajú dňom, keď súdu došiel písomný (elektronický) návrh žalobcu na vykonanie tohto opatrenia, poprípade dňom, kedy takýto návrh vykonal ústne do protokolu. Beh premlčacích a prekluzívnych lehôt sa preto voči týmto osobám zastavuje týmto dňom (Drápal, L., Bureš, J. a kol., Občianský soudní řád I. § 1 až § 200za. Komentář. 1. vydání Praha: C.H.Beck, 2009, 602s.). Ak teda súd prvej inštancie považoval námietku žalovaného v 4. rade za nedôvodnú, postupoval správne.

93. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie svoj záver týkajúci sa výšky nemajetkovej ujmy náležitým spôsobom odôvodnil a s uvedeným odôvodnením sa v celom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd.

94. Súd prvej inštancie vo vzťahu k výške uplatňovaných nárokov zistil v dostatočnom rozsahu skutočností rozhodné pre meritórne posúdenie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritéria priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

95. Bolo potrebné prisvedčiť odvolacím námietkam žalovaného v 3. rade, že ak už v samotnej žalobe žalobkyňa výslovne uviedla, že žalovaný v 2. rade bol v čase dopravnej nehody prevádzkovateľom vozidla, pretože mal právnu a súčasne faktickú možnosť vozidlo užívať, teda sám organizovať jeho prevádzku k splneniu jeho funkcie a účelu, ešte pred rozšírením žaloby voči žalovanému v 3. rade mala žalobkyňa vedomosť o celom rozsahu leasingovej zmluvy vrátane jej všeobecných zmluvných podmienok, a ak sa napriek uvedenému žalobkyňa rozhodla svoju žalobu rozšíriť aj voči žalovanému v 3. rade, nie je možné tento postup dávať za vinu žalovanému v 3. rade a považovať to za výnimočné okolnosti, resp. dôvody hodné osobitného zreteľa.

96. Odvolací súd preto zmenil rozsudok vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným v 3. rade tak, že žalovaný v 3. rade má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

97. Súčasne zmenil rozsudok vo výrokoch o trovách konania na súde prvej inštancie tak, že žalobkyňa má právo na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovaným v 1., 2. a 4. rade v celom rozsahu priznaného nároku.

98. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku.

99. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej).

100. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). (Števček, M., Ficová, S. Baricová, J. Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 926,927s)

101. Odvolací súd potvrdil uznesenie č.k. 16C 83/2013 - 175 zo dňa 09.12.2015 ako vecne správne.

102. Trovy, ktoré sa spájajú s vykonaním toho-ktorého dôkazného prostriedku, platí spravidla vždy len jeden účastník konania. Je ním ten účastník (okrem iného), v prospech ktorého súd nariadil vykonanie

dôkazného prostriedku na preukázanie skutočnosti, ktorá je v záujme účastníka, hoci ju účastník netvrdil, ani na jej preukázanie daný dôkazný prostriedok nenavrhol. (Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár. 1. vydanie. Praha: C.H.Beck, 2009, 371s).

103. Ako je zrejmé z obsahu spisu, napriek tvrdeniam odvolateľa uvedeným v odvolaní proti uzneseniu, že neboli splnené podmienky, za ktorých je možné uložiť účastníkovi konania povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu, z odvolania proti rozsudku vo veci samej je zrejmé, že závermi znaleckého posudku vo svoj prospech už odvolateľ (žalovaný v 4. rade) argumentuje.

104. Z obsahu spisu je ďalej zrejmé, že súd prvej inštancie uznesením zo dňa 23.01.2018 upravil účtáreň Okresného súdu Prešov, aby priznané znalečné vo výške 398,40 eura poukázala znalkyni na jej účet v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia a to z rozpočtových prostriedkov súdu. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 05.02.2018.

105. Za tohto stavu, ak súd prvej inštancie uložil žalovaným v 1., 2. a 4. rade povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť štátu trovy konania v rozsahu 100 % a odôvodnil to výsledkom konania v tejto veci, postupoval v súlade s ustanovením § 148 ods. 1 OSP.

106. Žalovaný v 1. rade proti tomuto výroku napadnutého rozsudku odvolanie nepodal a z odvolaní žalovaného v 2. a 4. rade nevyplýva spochybňovanie dôvodov tejto časti napadnutého rozhodnutia.

107. Odvolací súd preto potvrdil rozsudok vo výroku o trovách konania štátu.

108. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie.

109. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).